

Koulunmäen yhtenäiskoulun ohjaussuunnitelma
2017 – 2018

SISÄLLYSLUETTELO

1. Ohjaustyön periaatteet
 - 1.1 Kodin ja koulun ohjausyhteistyö
 - 1.2 Tukea tarvitsevan oppilaan ohjaus
 - 1.3 Ohjauksen toimintaympäristö

2. Ohjaus
 - 2.1 Ohjauksen toimijat ja työnkuvaus
 - 2.1.1 Opinto-ohjaajan ohjauksen vuosikello
 - 2.2 Ohjaus oppilaan opintopolun varrella Koulunmäen yhtenäiskoulussa
 - 2.2.1 Ohjaus esiopetuksesta kouluun siirryttäessä
 - 2.2.2 Ohjaus 1.- 6. luokilla
 - 2.2.3 Ohjaus luokanopettajan vaihtuessa
 - 2.2.4 Ohjaus vuosiluokkien 6 ja 7 siirtymävaiheessa
 - 2.2.5 Ohjaus vuosiluokkien 7 - 9 aikana
 - 2.2.6 Ohjaus perusopetuksesta toiselle asteelle

3. Kouluhyvinvointi
 - 3.1 Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen
 - 3.2 Työrauhasuunnitelma
 - 3.3 Kiusaamiseen puuttumisen malli
 - 3.4 Poissaoloihin puuttuminen

4. Ohjauksen arviointi OPH:n Hyvän ohjauksen kriteerien perusteella

1. Ohjaustyön periaatteet

Perusopetuksessa tehtävän ohjaustyön tavoitteena on lisätä oppilaiden onnistumista, osallisuutta, tasa-arvoa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Ohjaus muodostaa oppilaan koko opinpolun kestävän jatkumon ja tukee oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun eri vaiheissa koulun sisällä sekä oppilaitoksesta toiseen. Ohjaus on luonteeltaan ennaltaehkäisevää, pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaista toimintaa.

Ohjauksen kolmijako määrittelee ohjauksen seuraavasti:

1) *Kasvun ja kehityksen tukeminen*

Tuetaan oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä sekä sosiaalisten taitojen ja osallisuuden vahvistumista.

2) *Oppiminen ja opiskelutaidot*

Oppilasta tuetaan kehittämään opiskelutaitojaan ja häntä autetaan ainevalinnoissaan. Tavoitteena on herätellä ja ylläpitää oppilaan hyvää opiskelumotivaatiota. Tukea tarvitsevaa oppilasta autetaan saamaan opintojensa kannalta mahdollisimman hyvä tukiverkko ympärilleen.

3) *Oppilaan jatko-opinnot ja ammatillinen suuntautuminen*

Tuetaan oppilaan jatko-opintoihin, ammatilliseen suuntautumiseen ja työelämään liittyvien taitojen ja tietojen kehittymistä.

Ohjaus on kaikkien koulussa työskentelevien henkilöiden yhteistä, jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tueksi. Oppilas on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen, joka arvioi omaa oppimistaan ja toimintaansa. Opetushenkilöstö hyödyntää työssään ajantasaista tietoa oppimisen lainalaisuuksista ja ikäkausittaisista kehitysvaiheista sekä toisaalta yhteiskunnan, työelämän sekä koulutusrakenteiden kehitykseen liittyvää tuntemustaan.

1.1 Kodin ja koulun ohjausyhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö pohjaa kasvatuskumppanuuteen. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan huoltajien ja koulun henkilöstön tietoista sitoutumista toimia yhdessä lapsen ja nuoren kasvun, kehityksen ja oppimisen parhaaksi. Tämä edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa oppilaan omaa vastuullisuutta ja itsenäisyyttä edettäessä kohti peruskoulun päättövaihetta. Huoltajilla on lastensa ensisijainen kasvatusvastuu ja heillä on lainmukainen velvollisuus huolehtia siitä, että lapsen oppivelvollisuus tulee suoritetuksi. Henkilöstöllä on koulutuksensa antama ammatillinen tieto ja osaaminen sekä virkatehtävänsä mukanaan tuoma kasvatusvastuu.

Huoltajia tiedotetaan ohjaukseen liittyvistä ajankohtaisista asioista wilman kautta, koulun kotisivuilla sekä vanhempainilloissa. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tärkeitä muotoja ovat mm. yhteydenpito huoltajien kanssa, koti-koulupalaverit, arviointikeskustelut, johtokuntatyöskentely, wilma-järjestelmän hyödyntäminen oppilaan opintojen seurannassa, huoltajille suunnatut palautekyselyt, koulun juhlat sekä vanhempainillat.

Jokaisella luokka-asteella järjestetään vähintään yksi vanhempainilta lukuvuoden aikana. Vanhempainilta voi olla tarpeen mukaan suunnattu sekä oppilaille että vanhemmille. Koko koulun teemavanhempainilta järjestetään kerran vuodessa.

Vanhempainiltojen teemoja ovat

1. luokalla koulun aloittamiseen liittyviin kasvatukselliset ja opetukselliset aiheet (elo-syyskuu)
2. – 4. luokilla teema määräytyy tarpeen mukaan
5. luokalla turvataidot
6. luokalla pohjustetaan yläkouluun siirtymistä (maalis-huhtikuu)
7. luokan syksyn vanhempainilta (syyskuu)
7. luokan valinnaisilta (tammi-helmikuu)
8. luokkien luokanvalvojatapaamiset (syyskuu-marraskuu)
9. luokan yhteishakuilta (marras-joulukuu)
9. luokan luokanvalvojien illat (tarvittaessa)

1.2 Tukea tarvitsevan oppilaan ohjaus

Ohjauksella pyritään tukemaan niitä oppilaita, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia tai jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle perusopetuksen jälkeen. Oppilas voi tarvita tukea monista eri syistä johtuen; mm. oppimisvaikeudet, puutteellinen kielitaito, psykososiaaliset ongelmat tai terveydelliset rajoitteet voivat olla sellaisia.

Koulussa annettava pedagoginen tuki jaetaan kolmeen osaan: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Yleisellä tuella tarkoitetaan jokaiselle suunnattua tukea ja se on ensisijainen tuen järjestämisen muoto. Yleisellä tuella pyritään ennalta ehkäisemään tehostetun ja erityisen tuen tarvetta. Opetuksen eriyttäminen, tukiopeus, kodin ja koulun välinen yhteistyö, joustavat opetusjärjestelyt, samanaikaisopetus ja luokka-avustajan tuki ovat koulun yleisiä tukimuotoja. Oppilaanohjauksessa pääpaino on yleisen tuen antamisessa.

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, tulee antaa tehostettua tukea hänelle laaditun oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostetun tuen avulla tuetaan oppimista ja kasvua sekä ehkäistään oppilaan oppimiseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen tai kehitykseen liittyvien ongelmien kasvamista ja monimuotoistumista sekä syrjäytymistä. Tehostettua tukea ovat mm. pidempikestoisen tukiopeus, osa-aikainen erityisopetus tai koulunkäynninohjaajan antama tuki. Tehostetun tuen oppilaan ohjaamisessa opinto-ohjaaja voi tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan lisätä oppilaalle annettavan henkilökohtaisen ohjauksen määrää. Opinto-ohjaaja osallistuu tarpeen mukaan myös huoltajatapaamisiin.

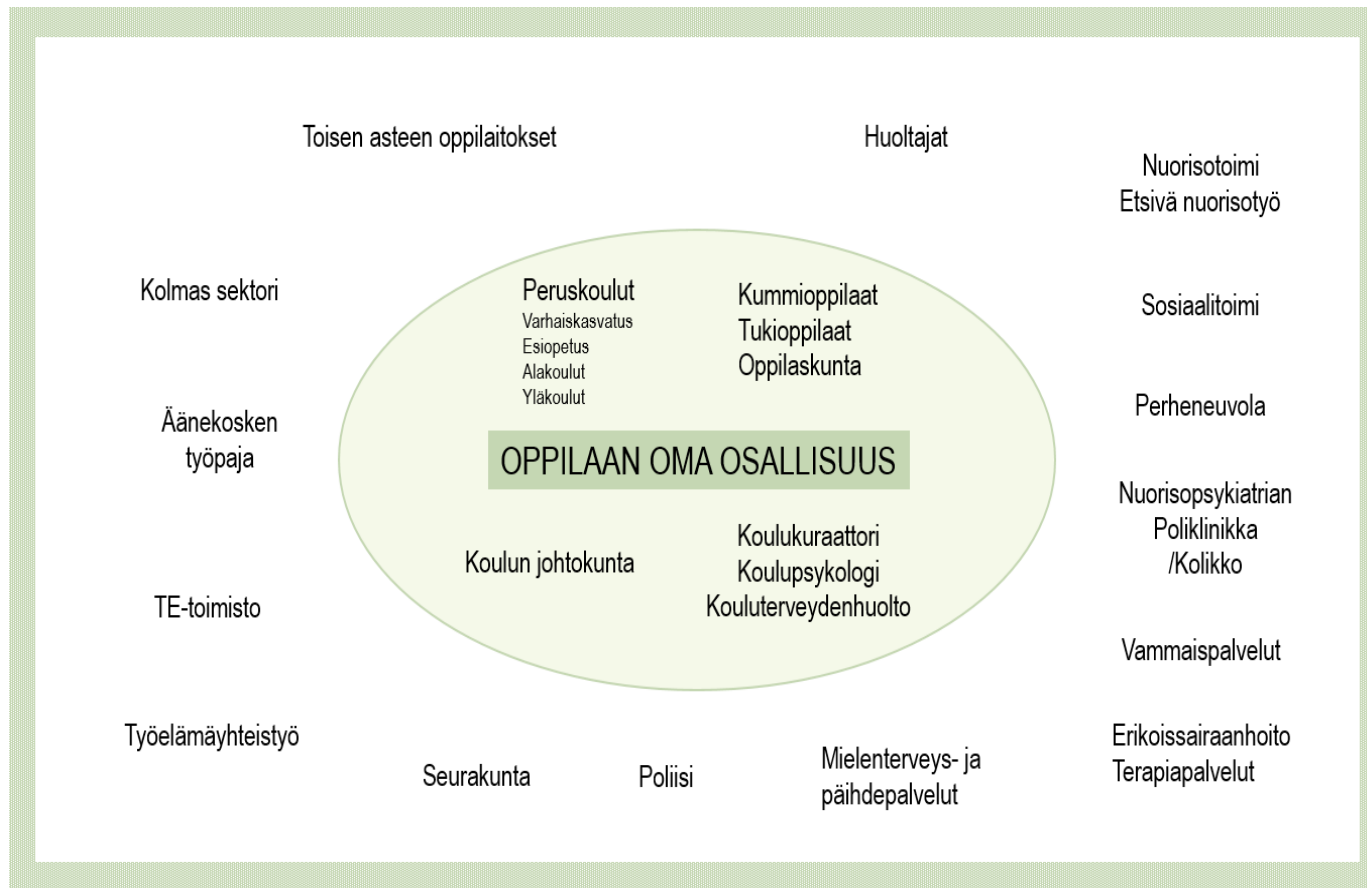
Kun oppilaalle annettu tehostettu tuki ei riitä, tehdään päätös erityisestä tuesta. Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja mahdollisesta muusta oppilashuollollisesta tuesta. Erityisopetus järjestetään oppilaan edun mukaisesti ensisijaisesti muun opetuksen yhteydessä. Erityinen tuki on suunnitelmallista ja yksilöllistä oppilaan tukemista sekä tavoitteellista yhteistyötä oppilaan tarvitsemien muiden tukipalveluiden kanssa. Erityisen tuen ohjausta järjestetään erityisopettajan, luokanvalvojan, oppilaanohjaajan ja muun oppilashuoltohenkilöstön yhteistyönä. Opinto-ohjaajan antama ohjauksellinen tuki erityisen tuen oppilaalle voi olla mm. erityisjärjestelyjä TET-jaksoihin ja oppilaitostutustumisiin liittyen.

Tukea tarvitsevan oppilaan ohjauksessa on käytettävissä tarvittaessa koulun oppilashuollolliset tukitoimet.

1.3 Ohjauksen toimintaympäristö

Koulu on osa ympäröivää yhteiskuntaa ja koulun tulee olla tiiviissä suhteessa yhteiskuntaan, sillä yksi koulun keskeinen tehtävä on valmistaa oppilaita tulevaisuuden työelämään. Myös opetuksen ja koulutuksen järjestäjien tulee toimia tiiviissä yhteistyössä keskenään, jotta oppilaan siirtymät oppilaitoksen sisällä ja oppilaitoksesta toiseen sujuvat joustavasti ja turvallisesti. Perhe, ystävät ja harrastukset ovat koulun ohella keskeisiä lapsen ja nuoren elämään vaikuttavia toimijoita, joiden merkitys ja tuki tulee huomioida hyvässä ohjauksessa.

Tämän ohjaussuunnitelman tarkoituksena on tehdä näkyväksi koulun ohjauksen yhteiset toimintamallit, ohjauksen eri toimijat sekä ohjaukseen liittyvät rakenteet ja prosessit. Ohjaussuunnitelma on dynaaminen työväline, jota arvioidaan vuosittain ja toimintaa pyritään kehittämään edelleen lukuvuoden arvioinnin yhteydessä saadun palautteen perusteella. Ohjaussuunnitelman arvioinnista on enemmän luvussa 6.

2. Ohjaus

Kaikilla opettajilla on ohjauksellinen ja kasvatuksellinen vastuu oppilaista. Ohjauksen lähtökohtana ovat oppilaslähtöisyys sekä oppilaiden ja huoltajien osallisuus. Ohjaus käsitteenä korostaa oppilaan näkökulmaa ja sitä, että ollaan oppilaan asialla. Ohjaustyössä on keskeistä tunnistaa ja ennakoida oppilaan tarpeita sekä tarjota oppilaalle hänen tarvitsemaansa tukea. Koulujen ohjaustyötä säätelevät perusopetuslaki ja oppilashuoltolaki.

Koulun ohjaustyö on kiinteä osa koulun muuta oppilashuoltotyötä. Oppilashuoltotyö käsittää oppilaille annettavan yksilöllisen ja yhteisöllisen tuen ja sitä toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Oppilashuoltotyötä koordinoidaan ja kehitetään koulukohtaisessa monitoimijaisessa oppilashuoltoryhmässä. Koulun oppilashuollon käytänteet ja periaatteet on kirjattu koulun oppilashuoltosuunnitelmaan.

Koulunmäen yhtenäiskoulun vuosiluokilla 1-6 on noin 680 oppilasta, 60 opettajaa sekä 14 koulunkäynnin ohjaajaa. Vuosiluokilla 7-9 on noin 342 oppilasta, 37 opettajaa sekä 3 koulunkäynnin ohjaajaa. Yläluokilla on 1,5 päätoimista oppilaanohjauksen lehtoria. Koulunmäen yhtenäiskoulun vuosiluokkien 7-9 ohjaussuunnitelma on laadittu yhteistyössä luokanopettajien, luokanvalvojien, aineenopettajien, erityis- ja erityisluokanopettajien, opinto-ohjaajien, koulun johdon ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Ohjaussuunnitelman kehittämisessä otamme huomioon huoltajilta ja oppilailta saadun palautteen.

2.1 Ohjauksen toimijat ja työnkuvaus

Eri toimijoiden tehtävä on omalta osaltaan pyrkiä vaikuttamaan yhteisön toimintakulttuurin kehittämiseen yhteisöllisyyttä ja ohjausta tukevaksi. Jokaisen toimijan tehtävänä on tarvittaessa ohjata tarjolla olevien tukitoimien piiriin. Tarkemmasta ohjauksellisesta työnjaosta voidaan sopia joustavasti kunkin oppilaan tarpeita parhaiten palvelevalla tavalla.

Luokanopettaja ja erityisluokanopettaja

- perehdyttää oppilaan koulun toimintatapoihin
- toimii luokkansa lähiohjaajana sekä oppilaittensa, muun kouluyhteisön ja huoltajien välisenä yhdysiteenä
- pyrkii vahvistamaan luokkansa oppilaiden ryhmäytymistä, yhteistyökykyä ja yhteishenkeä
- ohjaa oppilaita tunnistamaan omia kykyjään ja kehittämään omia oppimaanoppimisen valmiuksiaan
- ohjaa oppilaita onnistumisen elämyksiä tuottavaan koulutyöhön ja hyviin käytöstapoihin
- seuraa oppilaittensa koulunkäynnin säännöllisyyttä, opintojen edistymistä ja käyttäytymistä
- tapaa oppilaan sekä oppilaan huoltajan/huoltajat arviointikeskusteluissa
- osallistuu luokkansa oppilaiden oppilashuoltotyöskentelyyn
- osallistuu oman luokkansa vanhempainiltoihin ja niiden suunnitteluun
- ohjaa oppilaita valinnaisaineiden valinnassa
- huolehtii luokkansa oppilaskuntaedustajien valinnasta
- tekee luokkansa oppilaiden osalta yhteistyötä erityisopettajan, erityisluokanopettajan, aineenopettajien, opinto-ohjaajien, rehtorien ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa

- osallistuu luokkansa tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimissuunnitelmien ja HOJKSien laatimiseen sekä osallistuu tukea tarvitsevien oppilaiden palaveriin
- on ensisijaisesti vastuussa alakoulussa toteutettavasta oppilaanohjauksesta, jota toteutetaan eri oppiaineiden opetuksen sekä koulun muun toiminnan yhteydessä

Luokanvalvoja

- perehdyttää oppilaan koulun toimintatapoihin
- toimii luokkansa lähiohjaajana sekä oppilaittensa, muun kouluyhteisön ja huoltajien välisenä yhdyssiteenä
- pyrkii vahvistamaan luokkansa oppilaiden ryhmäytymistä, yhteistyökykyä ja yhteishenkeä
- ohjaa oppilaita onnistumisen elämyksiä tuottavaan koulutyöhön ja hyviin käytäntöihin
- tapaa säännöllisesti oppilaitaan sekä seuraa oppilaittensa koulunkäynnin säännöllisyyttä, opintojen edistymistä ja käyttäytymistä
- tapaa 7. luokalla oppilaan sekä oppilaan huoltajan/huoltajat arviointikeskustelussa
- osallistuu luokkansa oppilaiden oppilashuoltotyöskentelyyn ja siihen liittyviin koti-koulupalaveriin
- osallistuu oman luokkansa vanhempainiltoihin ja niiden suunnitteluun
- huolehtii luokkansa oppilaskuntaedustajien valinnasta
- tekee luokkansa oppilaiden osalta yhteistyötä erityisopettajan, aineenopettajien, opinto-ohjaajien, rehtorin ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa
- osallistuu luokkansa tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimissuunnitelmien ja HOJKSien laatimiseen yhdessä erityisopettajan ja aineenopettajien kanssa sekä osallistuu tarvittaessa tukea tarvitsevien oppilaiden palaveriin

Aineenopettaja

- ohjaa oppiaineensa opiskelua ja opiskelutaitojen kehittymistä
- selvittää oppilailleen oppiaineensa tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit
- seuraa oppilaan oppimista, jotta oppimisen esteet ja oppimisvaikeudet tunnistetaan varhain
- tarjoaa tarvittaessa tukiopetusta ja ilmoittaa tukiopetuksesta huoltajalle
- tekee yhteistyötä erityisopettajan ja luokanvalvojan kanssa opetusryhmäänsä integroitujen yleistä, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimissuunnitelmien ja HOJKSien laatimisessa oman oppiaineensa osalta
- tiedottaa oppiaineeseensa liittyvistä valinnaisaineista
- osallistuu tarvittaessa vanhempainiltoihin ja opintokäynteihin sekä niiden järjestämiseen
- sisällyttää oppiaineen opiskeluun kokonaisuuksia, jotka liittävät opiskeltavan aineen antamat tiedot ja taidot laaja-alaisiin osaamisalueisiin sekä työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin

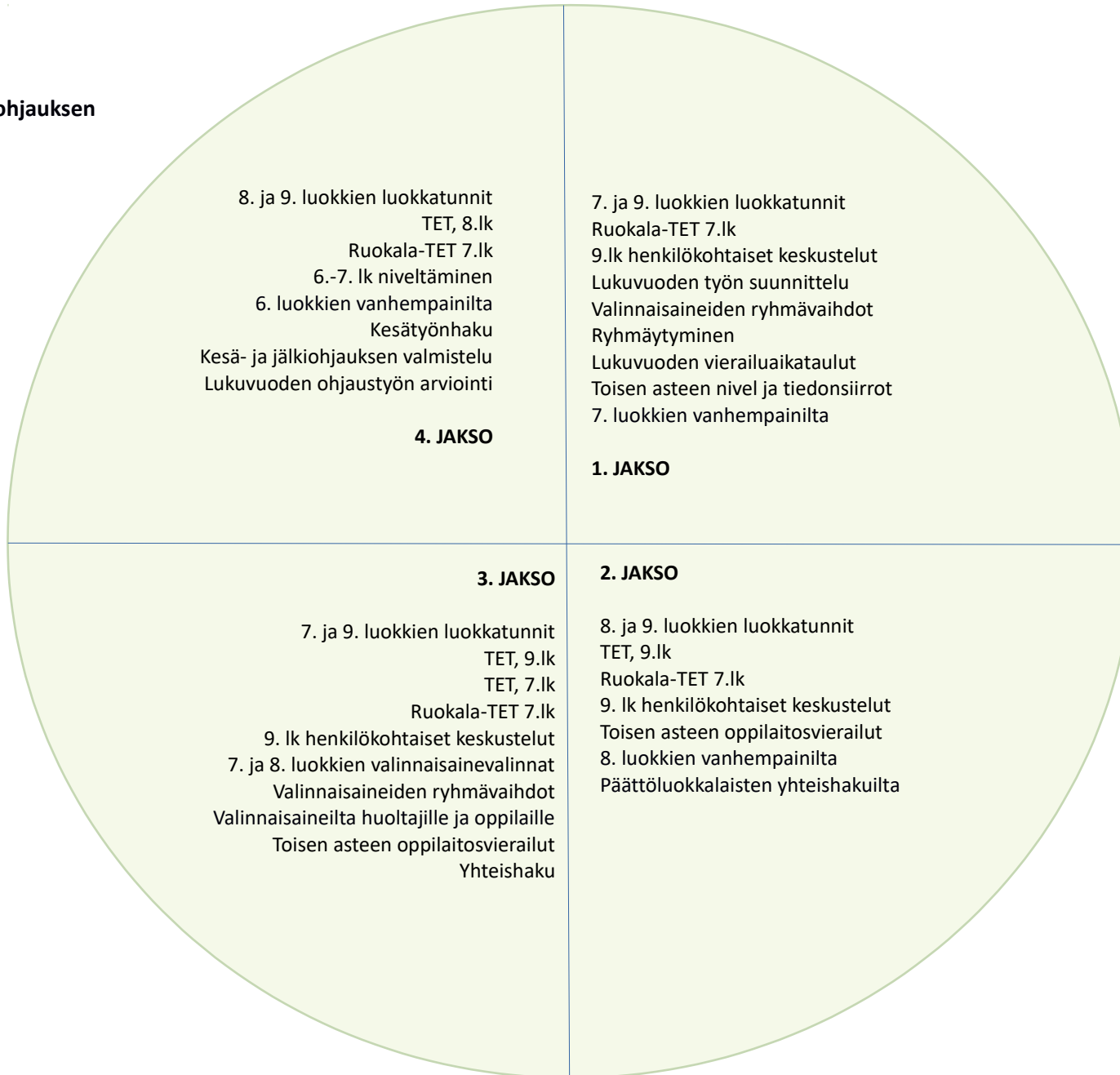
Erityisopettaja

- vastaa oman vastuuluokkatasonsa tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksesta yhteistyössä luokanvalvojen, aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa
- konsultoi luokan- ja aineenopettajia tukea tarvitsevien oppilaiden oppimisessa
- osallistuu tarvittaessa oppilaiden kasvatukselliseen ohjaukseen
- järjestää matematiikka- ja lukiseulonnat ja tiedottaa niistä eteenpäin
- osallistuu tukea tarvitsevien oppilaiden koti-koulu- ja verkostopalaveriin
- pyrkii vahvistamaan luokka-asteensa oppilaiden ryhmäytymistä, yhteistyökykyä ja yhteishenkeä
- ohjaa oppilaita tunnistamaan omia kykyjään ja kehittämään omia oppimaanoppimisen valmiuksiaan
- ohjaa oppilaita onnistumisen elämyksiä tuottavaan koulutyöhön ja hyviin käytöstapoihin
- seuraa oppilaidensa koulunkäynnin säännöllisyyttä, opintojen edistymistä ja käyttäytymistä
- järjestää matematiikka- ja lukiseulonnat ja tiedottaa niistä eteenpäin
- toimii konsultoivana opettajana tukea tarvitsevien oppilaiden oppimissuunnitelman laatimisessa ja laatii HOJKSin yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
- sopii erityisopetusresurssin käytöstä yhdessä rehtorin kanssa
- pohtii yhdessä opinto-ohjaajan kanssa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden hakeutumista jatko-opintoihin
- järjestää tarvittaessa päättöluokkalaisten koulutuskokeilut
- osallistuu tarvittaessa vanhempainiltoihin ja tiedottaa koulun erityisopetukseen liittyvistä käytänteistä
- osallistuu tarvittaessa nivelpalaveriin
- osallistuu oppilashuoltotyöryhmään ja sen toiminnan kehittämiseen

Opinto-ohjaaja

- antaa luokkamuotoista, henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta
- osallistuu tarvittaessa koulun ja huoltajien välisiin neuvotteluihin
- osallistuu vanhempainiltoihin ja tiedottaa koulun ohjauksen tukirakenteista
- muodostaa oppilaiden luokkajaot yhdessä eri toimijoiden kanssa
- ohjaa oppilaita tunnistamaan omia kykyjään ja vahvuuksiaan sekä ohjaa aineenopettajien ohella opiskelutaitojen kehittymistä
- huolehtii valinnaisaineiden ohjauksesta sekä valinnaissysteemin tiedottamisesta oppilaille ja huoltajille
- huolehtii työelämään tutustumisjaksoista (TET) ja jatko-opintoihin liittyvistä opintokäynneistä
- ohjaa oppilaita jatko-opintoihin hakeutumisessa ja käy jokaisen päättöluokkalaisten kanssa henkilökohtaisen ohjauskeskustelun, johon myös huoltajilla on halutessaan mahdollisuus osallistua
- tekee yhteistyötä terveydenhoitajan ja erityisopettajan kanssa oppilaiden jatko-opintoihin liittyen
- antaa jälkiohjausta ilman opiskelupaikkaa jääneille 9. luokkalaisille
- ohjaa ja tukee oppilaita koulutuksen nivelvaiheissa sekä vastaa nivelvaiheen yhteistyöstä alaluokkien ja toisen asteen oppilaitoksien kanssa
- tekee yhteistyötä paikallisen työ- ja elinkeinoelämän kanssa
- osallistuu oppilashuoltotyöhön ja sen toiminnan kehittämiseen
- koordinoi ohjaustyön kokonaisuutta

**Opinto-ohjaajan ohjauksen
vuosikello**

Rehtori

- toimii koulun pedagogisena johtajana
- vastaa koulun työrauhasta ja turvallisuudesta
- huolehtii ohjauksen resurssien riittävydestä ja toimintamahdollisuuksien ylläpidosta
- seuraa ohjauksen kehittämistä ja toteutumista
- osallistuu tarvittaessa oppilaiden ohjaus- tai neuvottelutilanteisiin sekä koti-koulupalaveriin
- vastaa ohjaukseen liittyvästä päätöksenteosta ja hallinnollisten päätösten tekemisestä
- laatii työjärjestykset tarkoituksenmukaisesti yhdessä apulaisrehtorien kanssa
- on mukana kodin ja koulun yhteistyön kehittämisessä sekä tiedottaa koulun yhteisistä asioista huoltajille
- koordinoi ja kehittää koulun oppilashuoltotyötä

Apulaisrehtori

- vastaa koulun työrauhasta ja turvallisuudesta yhdessä rehtorin kanssa
- osallistuu tarvittaessa oppilaiden ohjaus- tai neuvottelutilanteisiin sekä koti-koulupalaveriin
- on mukana kodin ja koulun yhteistyön kehittämisessä
- tiedottaa koulun yhteisistä asioista huoltajille yhdessä rehtorin kanssa
- vastaa koulun lyhytaikaisista sijaisjärjestelyistä

Koulun muu tukiverkosto

- Kouluterveydenhoitaja tapaa nuoren asetusten määrittämisessä terveystarkastuksissa sekä kuuntelee, hoitaa ja ohjaa eteenpäin oppilaita, joilla on fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia. Kouluterveydenhoitaja osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön, tukea tarvitsevien oppilaiden tuen arviointiin, koulunkäynnin, ammatinvalinnan ja jatko-opintojen suunnitteluun ja tarvittaessa koti-koulu palaveriin ja vanhempainiltoihin. Koululääkäri tapaa kaikki nuoret 8. luokalla järjestettävässä laajassa terveystarkastuksessa.
- Koulupsykologi auttaa nuoren kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä haasteissa pyrkien löytämään keinoja oppilaan tukemiseksi. Koulupsykologi ohjaa tarvittaessa oppilaan jatkotutkimuksiin ja -hoitoon. Hän edistää yhdessä koulun ja kodin kanssa oppilaan psyykkisen hyvinvoinnin toteutumista kouluyhteisössä. Koulupsykologi toimii oman alansa asiantuntijana ja hänen työssään painottuu yhteisöllinen ja konsultatiivinen työote. Koulupsykologi osallistuu oppilashuoltotyöhön ja sen toiminnan kehittämiseen.
- Koulukuraattori on koulun sosiaalityöntekijä, joka auttaa nuorta ja hänen perhettään nuoren kasvuun liittyvissä asioissa edistäen nuoren sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointia. Koulukuraattori selvittää ja arvioi oppilaan ja mahdollisesti perheen tilanteen ja ohjaa tarvittaessa eteenpäin avun saamiseksi. Hän tukee nuoren koulutyötä ja on mukana oppilaan opintopolun muutos- ja siirtymävaiheissa. Koulukuraattori toimii oman alansa asiantuntijana ja hänen työssään painottuu yhteisöllinen ja konsultatiivinen työote. Koulukuraattori osallistuu oppilashuoltotyöhön ja sen toiminnan kehittämiseen.
- Koulunkäynninohjaajat tukevat nuoren kasvua, kehitystä ja oppimista sekä tukevat muuta ohjaushenkilöstöä työssään.
- Koulusihteeri huolehtii ohjauksen tukena olevista hallintojärjestelmistä, vastaa oppilaiden todistusten tekemisestä arviointiaikataulun mukaisesti sekä siirtää päättöluokkalaisten tiedot yhteishakurekisteriin.
- Tukioppilaat pyrkivät edistämään hyviä toverisuhteita, kouluviihtyvyyttä, yhteisvastuuta sekä turvallista ja kannustavaa ilmapiiriä koulussa.
- Oppilaskunnan hallitus edustaa koko koulun oppilaita sekä vaikuttaa ja kantaa vastuuta koko koulun yhteisistä asioista pyrkien lisäämään oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.

2.2 Ohjaus oppilaan opintopolun varrella Koulunmäen yhtenäiskoulussa

Ohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan edellytyksiä hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen. Ohjauksella tuetaan oppilaan kasvua oman toiminnan säätelyyn, vahvistetaan osallisuutta sekä kannustetaan vastuunottoon ja rakentavaan toimintaan yhteisössä. Tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään oppimisprosessiaan, harjaantumaan opiskelutaidoissaan sekä arvioimaan omaa toimintaansa. Opintojen varrella ja erityisesti päättövaiheessa oppilasta tuetaan hahmottamaan opiskeluun, työelämään ja tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksiaan.

2.2.1 Ohjaus esiopetuksesta kouluun siirryttäessä

- esiopetustiedot siirretään huoltajien luvalla koulun opettajien käyttöön
- osalle tulevista ekaluokkaisista järjestetään yksilöllisiä monialaisia oppilashuoltopalavereita yhdessä huoltajien kanssa
- esiopetuksen antamien tietojen pohjalta muodostetaan tulevat ekaluokat
- kouluun tutustumispäivä järjestetään keväällä

OHJAUKSEN MUODOT	Siirtymävaihe esiopetuksesta perusopetukseen
Kasvun ja kehityksen tukeminen Oppiminen ja opiskelutaidot	Esiopetuksen oppilashuolto 6-vuotiaiden neuvolatarkastukset Ekaluokkalaisten laajat terveystarkastukset Eskarilaisten vierailut kummiluokkiin (LTO, LO) Erityisopetuksen koordinaattorin ja eltojen tapaaminen, koulutulokkaiden monialaisten palavereiden tarpeen kartoitus (EOKRD, ELTO) Monialaiset oppilaspalaverit (EOKRD, ELTO, LTO, EO) Erityisopettajien vierailut esiopetusryhmissä (kirjallinen tiedonsiirtolupa huoltajilta) (LTO,EO) Luokkien muodostaminen (AP.RE, EO) Eskareiden oppimissuunnitelmat opettajille (LTO) Kouluuntutustumispäivä (RE, LO, EO) Opettajien niveltietopalaveri (EO) Nivelvaiheen palautes keskustelu (LO, LTO, EO)

2.2.2 Ohjaus 2.- 6. luokilla

OHJAUKSEN MUODOT	1.-3.luokka	4.-6. luokka
<p>Kasvun ja kehityksen tukeminen</p> <p>Oppiminen ja opiskelutaidot</p> <p>Työelämään tutustuminen</p> <p>Yrittäjyyskasvatus</p>	<p>Vanhempainilta (RE, LO, EO, AP,RE, TH, RH)</p> <p>Ryhmäyttämisen- ja sopu-tunnit, suositus kahden viikon välein (LO) mm. tunne- ja turvataidot. Lions Quest, Kiva-tunnit. Suunnitelmat vuosiluokittain.</p> <p>Erityisen tuen oppilaiden seurantalaverit syksyllä</p> <p>Kolmikanta-arviointikeskustelut (opettaja, oppilas, huoltaja)</p> <p>Erityisen tuen tarpeen tarkistus 2. vuosiluokan jälkeen</p> <p>Yhteisöllinen oppilashuolto (LO, PSY, KUR, EO)</p> <p>Luokkatasotapaamiset (LO, PSY, KUR, EO)</p> <p>Ensimmäisen luokan alkumittaukset (EO) Erityisopettaja tutustuu luokkiin (työrauha, luokkahenki, tuen tarve)</p> <p>Kummiluokkayhteistyö (LO)</p> <p>2. ja 3. luokan vanhempainillat</p> <p>Tiedonsiirto KS, LI, EN ym. aineenopettajille (LO, EO, AO)</p> <p>1. luokan laaja terveystarkastus, kysely luokanopettajille (TH, LÄ)</p> <p>Testit ja seulonnat syyslukukauden ja kevätlukukauden aikana (LO,EO)</p> <p>Opiskelutaidot (LO)</p> <ul style="list-style-type: none"> * koululaiseksi kasvaminen * tavoitteet ja arviointiperusteet * läksyjen tekeminen * kokeisiin valmistautuminen (3.luokka) <p>Arviointikeskustelut kevätlukukauden alussa (LO, EO tarvittaessa)</p> <p>Tarvittavat oppilaspalaverit (LO, (EO))</p> <p>Oppimissuunnitelmien ja HOJKSien laatiminen ja päivitys (LO, EO, AO)</p> <p>Valinnaisaineet (LO, AO)</p> <p>Luokan tai koulun sisäiset tehtävät sekä oppilaan lähipiirin ammatit (LO)</p>	<p>Ryhmäyttämisen- ja sopu-tunnit, suositus kahden viikon välein (LO) mm. tunne- ja turvataidot. Lions Quest, Kiva-tunnit. Suunnitelmat vuosiluokittain.</p> <p>Yhteisöllinen oppilashuolto tarvittaessa (LO,PSY,KUR, EO)</p> <p>Luokkatasotapaamiset</p> <p>Kummiluokkayhteistyö (LO)</p> <p>Neljännän ja viidennen luokan vanhempainillat syksyllä</p> <p>6. luokan vanhempainilta keväällä</p> <p>Tiedonsiirto aineenopettajille (LO, EO,AO)</p> <p>5. luokan laaja terveystarkastus, kysely luokanopettajille (TH, LÄ, LO)</p> <p>MOVE-liikkuvuustestit 5. luokilla</p> <p>Turvataitotunnit 5. luokkalaisille (LO)</p> <p>Testit ja seulonnat syyslukukauden ja kevätlukukauden aikana (LO,EO)</p> <p>Opiskelutaidot (LO)</p> <ul style="list-style-type: none"> * oppimaan oppimisen taidot * tavoitteet ja arviointiperusteet * läksyjen tekeminen * kokeisiin valmistautuminen <p>Arviointikeskustelut kevätlukukauden alussa (LO, EO tarvittaessa)</p> <p>Tarvittavat oppilaspalaverit (LO, (EO))</p> <p>Oppimissuunnitelmien ja HOJKSien laatiminen ja päivitys (LO, EO, AO)</p> <p>Erityisen tuen tarpeen tarkistus 6. vuosiluokan jälkeen</p> <p>Kuudensien luokkien tutustumispäivä yläkouluun</p> <p>Lähiseudun ammatit, työpaikat, yrittäjyys ja elinkeinoelämä (LO)</p>

TOIMIJAT: LV=luokanvalvoja, AO=aineenopettaja, ER=erityisopettaja, OPO=opinto-ohjaaja, RE=rehtori, KKO=Koulunkäynninohjaaja, TH=terveydenhoitaja, LÄ=koululääkäri, KUR=koulukuraattori, PSY=koulupsykologi, SOS= sosiaalityöntekijä, ET= etsivä nuorisotyöntekijä, SRK=seurakunta, NU=nuorisotoimi, TU=tukioppilaat, OK=oppilaskunta, LO= luokanopettaja, HU=huoltaja, OPP=oppilas

2.2.3 Ohjaus 2.- 6. luokilla luokanopettajan vaihtuessa

Siirtymävaihe luokanopettajalta toiselle luokanopettajalle

Tiedonsiirtopalaverit (LO, EO). Uusi opettaja mukana palavereissa jo keväällä, jos opettaja on tiedossa. Uusi opettaja tutustuu tulevaan luokkaansa keväällä. Ryhmyttäminen tarpeen mukaan (LO). Yhteisöllinen oppilashuolto tarvittaessa (LO, PSY,KUR, EO)

2.2.4 Ohjaus vuosiluokkien 6 ja 7 siirtymävaiheessa

Ala- ja yläluokkien välinen tärkeä nivelvaiheen yhteistyö käynnistyy hyvissä ajoin kuudennen luokan keväällä ja jatkuu seitsemännen luokan alkupuolelle saakka. Opinto-ohjaaja koordinoi ala- ja yläluokkien välistä nivelvaiheen yhteistyötä. Nivelvaiheen yhteistyössä ovat mukana myös 6. ja 7. luokkien erityisopettajat, koulukuraattori, terveydenhoitaja, rehtorit sekä 6. luokkien luokanopettajat ja 7. luokkien tulevat luokanvalvojat.

Kuudennella luokalla luokanopettaja alkaa valmistella oppilaita kertaamalla seitsemännellä luokalla tarvittavia taitoja. Lisäksi tuleva 7. luokkien erityisopettaja tapaa tulevia oppilaitaan 6. luokan aikana.

Kevään aikana opinto-ohjaaja vierailee 6. luokilla ja pitää ns. yläkoulutunnin. Oppilaille jaetaan tiedote 7.-9. luokilla opiskelusta sekä huoltajien kanssa täytettäväksi valintalomake. Valintalomakkeella kysytään myös tietoja oppilaasta 7. luokkien muodostamisen tueksi. Valintalomakkeet annetaan myöhemmin kunkin luokan osalta tuleville luokanvalvojille.

Keväällä järjestetään 6. luokkien vanhempainilta, jossa paikalla ovat rehtori, apulaisrehtori, opinto-ohjaaja, seitsemänsien luokkien tuleva erityisopettaja ja tulevat luokanvalvojat. Tilaisuuteen kutsutaan 6. luokan oppilaat sekä heidän huoltajansa. Illan aikana julkistetaan tulevien seitsemänsien luokkien ryhmäjaot ja luokanvalvojat. Vanhempainilta jatkuu näissä uusissa ryhmissä yhteisen osuuden jälkeen.

Toukokuussa kaikki Koulunmäen yhtenäiskoulun oppilaaksiottoalueen kuudennen luokan oppilaat vierailevat 7.-9. luokkien koulurakennuksessa. Päivän aikana tutustutaan talon eri paikkoihin ja tukioppilaat järjestävät tutustumis- ja ryhmäytymisleikkejä. Tulevat luokanvalvojat ovat päivässä mukana mahdollisuuksiensa mukaan. Tutustumispäivän tavoitteena lisätä oppilaiden turvallisuudentunnetta 7. luokalle siirtymisen suhteen ja tekemään rakennusta ja opettajia tutuksi.

Syyslukukauden alettua pidetään opettajien niveltietopalaverit, joissa välitetään opiskelun järjestämisen kannalta tärkeää tietoa. Niveltietopalavereihin osallistuvat opinto-ohjaaja, ala- ja yläluokkien erityisopettajat, 6. luokkien luokanopettajat, 7. luokkien luokanvalvojat sekä mahdollisuuksiensa mukaan rehtorit. Erityisopettaja vastaa oppimiseen ja tukeen liittyvästä tiedonsiirrosta aineenopettajille. Nuorisotoimi on mukana luokittain järjestettävissä ryhmäytystuokioissa, ja tarpeen mukaan sitä on järjestettävissä koko yläkoulun ajan.

Kesäkuussa kouluterveydenhoitaja aloittaa tulevien 7. luokkalaisten kesätarkastukset sekä perhetapaamiset.

OHJAUKSEN MUODOT	Vuosiluokkien 6 ja 7 siirtymävaihe
<p>Kasvun ja kehityksen tukeminen</p> <p>Oppiminen ja opiskelutaidot</p> <p>Jatko-opinnot ja ammatillinen suuntautuminen</p>	<p>Valmistautuminen yläkoululaiseksi (LO) Yläkoulutunti 6. luokkalaisille Yläkouluinfo koteihin (OPO, TU) Kutokset vierailevat yläkoululla (OPO, TU, EO, KUR) Ryhmyttäminen Tukioppilaiden tunnit Soputunnit Opiskelutaidot (OPO, AO, ER) *koululaiseksi kasvaminen *tavoitteet ja arviointiperusteet Niveltietopalaverit (OPO, EO)</p> <p>Pedagoginen selvitys erityisen tuen oppilaille (LO, EO, PSY, KUR, TH, tuleva LV) Tukea tarvitsevien oppilaiden tiedonsiirtopalaverit (LO, tuleva LV, EO:t + muut toimijat tarvittaessa) Luokanopettajien, erityisopettajien ja oppilashuollon asiantuntijoiden kommentit tulevien 7. luokkien luokkajaosta (LO, EO, TH, KUR, PSY) Kutosten vanhempainilta (LV, TU, OPO, EO, RE, TH) Terveystarkastuksen kesätarkastukset ja perhetapaamiset (OPP, HU, TH) Niveltietopalaverin palautekeskustelu (LO, LV, EO, OPO)</p>

TOIMIJAT: LV=luokanvalvoja, AO=aineenopettaja, ER=erityisopettaja, OPO=opinto-ohjaaja, RE=rehtori, KKO=Koulunkäynninohjaaja, TH=terveydenhoitaja, LÄ=koululääkäri, KUR=koulukuraattori, PSY=koulupsykologi, SOS= sosiaalityöntekijä, ET= etsivä nuorisotyöntekijä, SRK=seurakunta, NU=nuorisotoimi, TU=tukioppilaat, OK=oppilaskunta, LO= luokanopettaja, HU=huoltaja, OPP=oppilas

2.2.2 Ohjaus vuosiluokkien 7-9 aikana

OHJAUKSEN MUODOT		7. luokka	8. luokka	9. luokka ja jatko-ohjaus 2.asteen opintoihin
<p>Kasvun ja kehityksen tukeminen</p> <p>Oppiminen ja opiskelutaidot</p>	Elokuu	<p>LV-tunnit (LV)</p> <p>Tiedonsiirto aineenopettajille (TH, ER)</p> <p>Opiskelutaidot (OPO, EO, AO)</p> <p>Ruokala-TET (OPO, LV)</p> <p>Arviointi (AO) *Tavoitteet ja arviointikriteerit</p> <p>Ryhmäytymispäivä (LV, OPO, ER, KKO, NU, PSY, KUR, TU)</p> <p>Erytisopettaja tutustuu luokkiin (työrauha, luokkahenki, tuen tarve)</p>	<p>LV-tunnit (LV)</p> <p>Arviointi (AO) *Tavoitteet ja arviointikriteerit</p> <p>8. luokkien laajat terveystarkastukset alkavat (TH, LÄ)</p> <p>MOVE- liikkuvuustutkimukset</p>	<p>LV-tunnit (LV)</p> <p>Arviointi (AO) *Tavoitteet ja arviointikriteerit</p> <p>9. luokkien terveystarkastukset alkavat (TH)</p> <p>Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut alkavat [OPP, OPO, (HU)]</p> <p>Omat vahvuudet, tavoitteet (OPO, ER)</p>
	Syys-lokakuu	<p>LV-tunnit</p> <p>Opiskelutaidot (OPO, AO, ER) *läksyjen tekeminen *kokeisiin valmistautuminen</p> <p>Ruokala-TET (OPO, LV)</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset. Suunnittelupalaverit luokittain (LV, EO, KUR, PSY)</p> <p>Arviointi yläkoulussa ja sen merkitys jatko-opintoihin hakeutumisessa (OPO)</p> <p>Psykologin ja kuraattorin tunti (PSY, KUR, LV, EO)</p> <p>Seiskojen vanhempainilta (OPO, ER, AO, LV, RE, TU, OK)</p>	<p>LV-tunnit</p> <p>Opiskelutaidot (AO) * tiedonhaku, lähteiden käyttö</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset</p> <p>Teemavanhempainilta</p> <p>Suomen koulutusjärjestelmä, ammattialat (OPO)</p>	<p>LV-tunnit</p> <p>Opiskelutaidot (OPO, ER) *tavoitteen asettelu ja päätöksentekotaidot</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset</p> <p>Vierailut toisen asteen oppilaitoksiin alkavat (OPO)</p> <p>Syyskirje päättöluokkalaisille ja heidän huoltajilleen lähestyvistä yhteishausta (OPO)</p>

Jatko-opinnot ja ammatillinen suuntautuminen	Marras-joulukuu	<p>LV-tunnit</p> <p>Oppimissuunnitelmien ja HOJKSien päivitys (ER, AO, LV)</p> <p>Arviointikeskustelut (HU, LV, (ER))</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset</p> <p>Vanhempainvartit (LV)</p> <p>Ruokala-TET (OPO, LV)</p>	<p>LV-tunnit</p> <p>Oppimissuunnitelmien ja HOJKSien päivitys (ER, AO, LV)</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset</p>	<p>LV-tunnit</p> <p>Oppimissuunnitelmien ja HOJKSien päivitys (ER, AO, LV)</p> <p>Yhteishakuilta päättöluokkalaisille ja heidän huoltajilleen [OPO, (ER), TH, RE]</p> <p>Mahdolliset koulutuskokeilut (ER)</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset</p>
	Tammi-helmikuu	<p>LV-tunnit</p> <p>Valinnaisaineet ja valinnaisilta (OPO, AO, RE)</p> <p>Opiskelutaitojen ohjaus (OPO)</p> <p>*opiskelun suunnittelu ja ajankäyttö</p> <p>*asenne, motivaatio, työnteko</p> <p>*muistin toiminta ja muististrategiat</p> <p>*oppimistyyli</p> <p>Ruokala-TET (OPO, LV)</p> <p>TET-päivä (OPO)</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset</p>	<p>LV-tunnit</p> <p>Niilo Mäki instituutin matematiikka-testi (ER)</p> <p>Valinnaisaineet (OPO, AO)</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset</p>	<p>LV-tunnit</p> <p>NMI-lukitesti (ER)</p> <p>Opinto-ohjaaja pyytää tarvittaessa konsultaatiota päättöluokkalaisten jatko-opintoihin vaikuttavista asioista. (ER, TH, PSY, KUR, LÄ, SOS)</p> <p>Etsivä nuorisotyöntekijä työskentelee tukea tarvitsevien oppilaiden kanssa jatko-opintoihin liittyen (ET)</p> <p>Tiedonsiirtotiedote päättöluokkalaisten huoltajille (OPO)</p> <p>Yhteishaku, erillishaut ja huoltajien kuuleminen (OPO, ER)</p> <p>Mahdolliset koulutuskokeilut (ER)</p> <p>Luokkakohtaiset ryhmätykset</p>
	Maalis-huhtikuu	<p>LV-tunnit</p> <p>Ruokala-TET (OPO, LV)</p>	<p>LV-tunnit</p> <p>Ammattialat (OPO)</p> <p>Työelämän ja oppilaitosten edustajien vierailuja (OPO)</p>	<p>LV-tunnit</p> <p>Ohjaus valintakokeisiin ja työnhakuun valmistautumiseen (OPO)</p>

	Toukokuu	LV-tunnit Ruokala-TET (OPO, LV) Luokkakohtaiset ryhmätyökset	LV-tunnit Ammattialat (OPO) Työelämän ja oppilaitosten edustajien vierailuja (OPO) Tarvittaessa henkilökohtaisia keskusteluja (OPO) Luokkakohtaiset ryhmätyökset	LV-tunnit Yrittäjyys (OPO) Kevätkirje ja ohjeistus päättöluokkaisille opiskelupaikan vastaanottamisesta (OPO) Jälkiohjaus tarvittaessa (OPO)
Työelämään tutustuminen	Lukuvuosi 2017 -2018	Koulunkäynnin ja työelämän yhteydet, koulunkäynnin merkitys Ruokala-tet, TET-päivä	TET-viikko toukokuussa Työelämä- ja oppilaitosvierailuja sekä vierailijoita	TET-viikot lokakuussa ja tammikuussa Työelämä-, oppilaitos- ja messuvierailuja Työelämän ja oppilaitosten edustajat vierailevat koulussa Kesätyönhakuun valmistautuminen
Yrittäjyyskasvatus	Lukuvuosi 2017 -2018	Taitaja9-kilpailu	Taitaja9-kilpailu	Taitaja9-kilpailu Hygieniapassikurssi Yritysvierailu Ajokortti työelämään -koulutus
Laaja-alainen osaaminen Monialaiset oppimiskokonaisuudet	Lukuvuosi 2017 -2018	Oppiaineiden opiskelun yhteydessä toteutuvat laaja-alaiset osaamisalueet on kuvattu opetussuunnitelmassa.	Oppiaineiden opiskelun yhteydessä toteutuvat laaja-alaiset osaamisalueet on kuvattu opetussuunnitelmassa.	Oppiaineiden opiskelun yhteydessä toteutuvat laaja-alaiset osaamisalueet on kuvattu opetussuunnitelmassa.

TOIMIJAT: LV=luokanvalvoja, AO=aineenopettaja, ER=erityisopettaja, OPO=opinto-ohjaaja, RE=rehtori, KKO=Koulunkäynninohjaaja, TH=terveydenhoitaja, LÄ=koululääkäri, KUR=koulukuraattori, PSY=koulupsykologi, SOS= sosiaalityöntekijä, ET= etsivä nuorisotyöntekijä, SRK=seurakunta, NU=nuorisotoimi, TU=tukioppilaat, OK=oppilaskunta, LO= luokanopettaja, HU=huoltaja, OPP=oppilas

2.2.3 Ohjaus perusopetuksesta toiselle asteelle

Peruskoulun päättöluokkalaisten ja huoltajien kanssa tehtävä nivelvaiheen yhteistyö aloitetaan hyvissä ajoin yhdeksännellä luokalla. Päättöluokan nivelvaiheeseen sidoksissa olevat 9. luokan toimenpiteet on kuvattu yllä olevassa taulukossa. Tässä on kuvattu peruskoulun jälkeinen yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja toisen asteen oppilaitosten kanssa.

Yhteishakutulosten tultua julki kesäkuussa opinto-ohjaaja tarkastaa kaikkien ohjattaviensa sijoittumisen toiselle asteelle. Jos oppilas on jäänyt vaille toisen asteen opiskelupaikkaa, opinto-ohjaaja on aina yhteydessä oppilaaseen ja hänen perheeseensä, jotta voidaan sopia jatkosuunnitelmista. Opinto-ohjaaja ilmoittaa kaikista ilman opiskelupaikkaa jääneistä oppilaista kunnan etsivälle nuorisotyöntekijälle. Kesäohjauksen puitteissa opinto-ohjaaja antaa ennakko-ohjeet kesän lisähakua varten.

Uuden lukuvuoden alettua opinto-ohjaaja päivittää ohjattaviensa sijoittumisen toiselle asteelle. Opinto-ohjaaja ja päättöluokkalaisten erityisopettaja osallistuvat paikallisten oppilaitosten järjestämiin toisen asteen nivelpalaveriin, joissa välitetään tiedonsiirtoluvan puitteissa toisen asteen opintojen kannalta tarpeellinen tieto. Myös HOJKS-lausunnot toimitetaan jatko-opintopaikkoihin. Tarvittaessa opinto-ohjaaja soittaa niihin vastaanottaviin oppilaitoksiin, jotka eivät järjestä nivelpalaveria tai välimatkan vuoksi niihin osallistuminen ei ole mahdollista. Jos opinto-ohjaaja saa tiedon, että ohjattava on keskeyttänyt toisen asteen opinnot syyslukukauden aikana, hän ilmoittaa asiasta etsivälle nuorisotyölle. Näin pyritään varmistamaan että opiskelija hakeutuisi opintoihin tai hänellä olisi muu jatkosuunnitelma.

3. Kouluhyvinvointi

3.1 Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen

Osallisuus on lasten ja nuorten ottamista mukaan päätöksen tekoon, heidän kuulemistaan ja huomioon ottamistaan. Osallisuuden kautta toteutuvat perusopetuksen arvopohjana olevat ihmissoikeudet, tasa-arvo ja demokratia ja se on myös edellytys opetussuunnitelman aihekokonaisuuksien toteuttamisessa. Osallisuus terminä sisältyy koulun toiminta-ajatukseen. Koulun tulee tarjota uusia ja monipuolisia tapoja kokea osallisuutta. Tavoitteena kehittää omaa mielipiteen ilmaisun taitoa, yhteistyötaitoja sekä harjoittaa kompromissin tekotaitoja.

Osallisuus on henkilökohtainen tunne siitä, että kokee oman roolinsa merkittävänä. Osallisuus on todellisen vastuun kantamista ja saamista oman, toisten ja koko yhteisön toimintakyvystä. Lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön kun hänet hyväksytään, hän löytää paikkansa ja tilansa ja tulee sekä kuuluksi, että nähdyksi. Lapsi kokee olevansa osallisena kun hänen kuulumisellaan ryhmään on merkitystä.

Osallisuus kouluarjessa on osallistumista ja vaikuttamista. Kaiken perustana on lapsen kuuleminen, joka edellyttää vastavuoroisuutta ja luottamusta. Mahdollisuus ilmaista itseään, mahdollisuus valita, mahdollisuus saada tietoa ja vaikuttaa prosessiin (myös oppimisprosessiin), mahdollisuus saada apua ja tukea itsensä ilmaisemiseksi ja mahdollisuus itsenäisiin päätöksiin kouluarjen määrittämässä puitteissa tukee osallisuutta.

Koulussa toimitapojen rakentaminen yhdessä, oppilaiden osallistuminen toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin, rakenteiden luominen demokraattiselle vuoropuhelulle ja osallistumiselle, oppilaskunta- tukioppilas ja kummitoiminta sekä yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa tukee osallisuutta.

Lasten ja nuorten kehittämisehdotuksia ja ideointia tulee kuulla kouluarjessa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaisesti. Osallisuus on yhteydessä kouluhyvinvointiin ja tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi. Kaikilla lapsilla tulee olla tasavertainen mahdollisuus osallisuuteen.

3.2 Työrauhasuunnitelma

Jokaisella oppilaalla ja henkilökunnan jäsenellä on oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön. Pyrimme ohjaamaan siihen, että koulu on toimiva, viihtyisä sekä yhteenkuuluvuutta ja iloa tuottava paikka kaikille siellä työskenteleville. On hyvä muistaa, että koulun työrauha on yhteydessä oppilaiden oppimistuloksiin ja kouluviihtyvyyteen. Ensisijaisesti työrauha rakennetaan kohtelemalla kaikkia kouluyhteisön jäseniä inhimillisesti ja arvostavasti.

Työrauhakäsitys on aina subjektiivinen ja tilannesidonnainen – määritelmä vaihtelee yksilöllisen kokemuksen sekä oppiaineen ja opetustilanteen mukaan. Koulumme työrauhan ylläpidon painopiste on ennaltaehkäisevissä toimissa ja toimivien pedagogisten käytänteiden luomisessa. Työrauharikkeisiin puututaan koulun sääntöjen puitteissa, jotka noudattavat 1.1.2014 voimaan tullutta lainsäädäntöä. Työrauhaa häiritsevää käyttäytymistä ovat esimerkiksi 1) opetuksen häiritseminen 2) toisten ihmisten opiskelurauhan loukkaaminen 3) käytös, joka aiheuttaa henkistä tai fyysistä uhkaa, 4) käytös, joka tuhoaa ympäristöä, 5) käytös, joka rikkoo yhteiskunnan lakeja.

Työrauhaongelmia selvitettäessä on pyrittävä näkemään ulkoisen käytöksen taakse ns. sisäisiin häiriöihin, kuten esimerkiksi heikkoon minäkuvaan oppijana, ahdistuneisuuteen, ryhmän tunneilmapiiriin, oppilaan ja opettajan väliseen vuorovaikutussuhteeseen sekä oppilaan koulun ulkopuolisen ympäristön tekijöihin.

Ennaltaehkäisevät keinot

- Luokkien muodostaminen
- Ryhmytyminen ja LV-tunnit
- Positiivinen puhe: työrauhaa edistävien ja heikentävien ilmiöiden avaaminen yhdessä oppilaiden kanssa
- Yhdessä ymmärtäminen: yksilön, yhteisön ja lähiympäristön erilaisuudet tai poikkeavat tapahtumat ja muutokset
- Henkilökunta työskentelee aktiivisesti sen hyväksi, että jokainen oppilas on ryhmänsä arvostettu jäsen. Oppilaat tarvitsevat aikuisen läsnäoloa, tukea ja ohjausta tunteakseen olonsa turvalliseksi ja oppiakseen sosiaalisia vuorovaikutustaitoja.
- Oppilaiden kanssa keskustellaan kiusaamisen muodoista ja niihin liittyvistä ryhmämekanismista ja –rooleista. Mietitään oppilaiden kanssa vaihtoehtoisia, rakentavia tapoja toimia kiusaamistilanteissa. Mietitään yhdessä, miten jokainen voi omalta osaltaan olla rakentamassa koulu yhteisöä, jossa kaikkien on mukava olla
- Oppilaiden osallisuuden tukeminen ja lisääminen (säännöt, käytänteet, oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta, opiskelukokonaisuuksien suunnittelu)
- Kasvatuskumppanuus kodin kanssa

Pedagogiset keinot

- Aikuisen positiivinen, innostava asenne
- Rauhallisen, kiireettömän työilmapiirin luominen
- Struktuurien luominen ja aikuisen oikeanlainen johtajuus
- Ratkaisu- ja voimavarakeskeinen työote sekä hyvien ratkaisukeinojen mallintaminen
- Yhteisöllisyyden rakentaminen ja sen hyödyntäminen
- Istumajärjestykset, opettajan tekemät pari- ja ryhmäjaot
- Yksilölliset oppilasta rauhoittavat menetelmät, musiikin kuuntelu jne.
- Samanaikaisopettajuus, yhteisopettajuus
- Hyvien käytänteiden jakaminen

Koulutyytyväisyyttä kartoittava seurantakysely

- Kartoituskysely koulun työrauhatilanteesta ja kiusaamiseen liittyvistä ilmiöistä (terveydenhoitajan kyselyt)
- Kyselyn tulosten purku ja arviointi sekä tarvittavat toimenpiteet

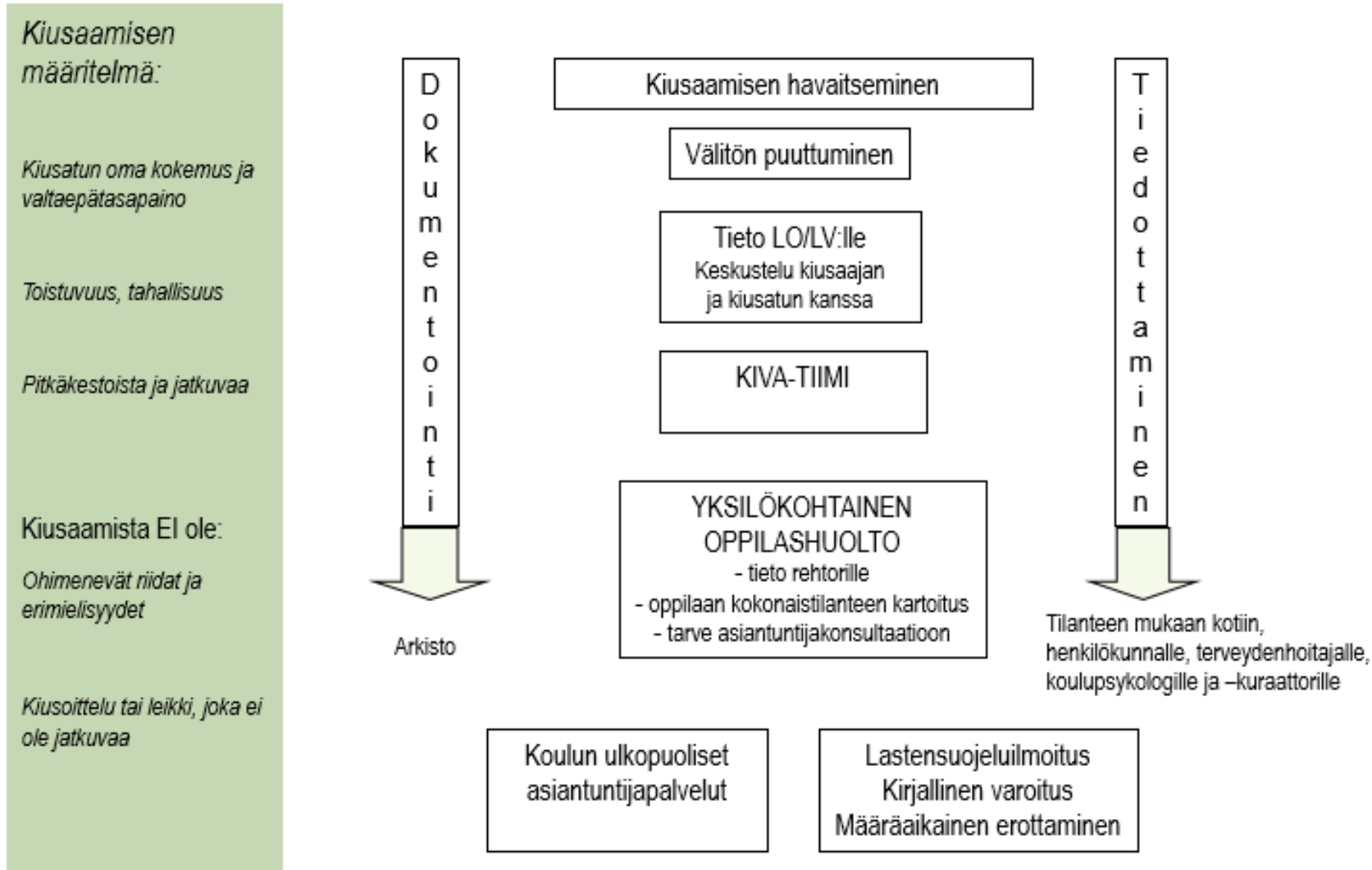
Koulutus

- Yhteissuunnittelu-aika, veso-koulutus, muut vapaaehtoiset koulutukset

Seuraamukset

- Koulun säännöt noudattavat 1.1.2014 voimaan tullutta työrauhaa ohjaavaa lainsäädäntöä. Koulun säännöt on laadittu yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa ja niitä noudattamalla pyritään tukemaan koulun yhteishenkeä.
- Kasvatustyö ja kurinpidollisten keinojen käyttö kuuluvat kaikille koulun aikuisille. Vuosisuunnitelmassa kuvataan kurinpidolliset toimenpiteet.
- Opetuksen järjestäjä seuraa kurinpidollisten toimien käyttöä ja vaikutuksia. Seuraamusjärjestelmän toimivuutta arvioidaan tietyin määräjain koulun oppilashuollossa.

3.3 Kiusaamiseen puuttumisen malli

* Tarvittaessa voidaan harkita oppilaan/oppilaiden luokkasiirtoja.

* Mikäli asia täyttää rikoslain tunnusmerkit, asiasta ilmoitetaan poliisille.

3.4 Poissaoloihin puuttuminen

Oppilaan ollessa poissa koulusta huoltaja on velvollinen ilmoittamaan asiasta kouluun mahdollisimman pian. Ilmoitus tulee tehdä ensisijaisesti wilmaan, mutta tarvittaessa ilmoituksen voi tehdä myös puhelimitse tai sähköpostitse luokanvalvojalle. Etukäteen tiedossa olevista poissaoloista tulee olla hyvissä ajoin yhteydessä kouluun, jotta oppilaalla on aikaa sopia opettajien kanssa poissaolon aiheuttamat läksyt ja muut mahdolliset lisäjärjestelyt. Luvan **enintään seitsemän koulupäivän** poissaoloon myöntää luokanvalvoja. Pidemmät luvat anotaan rehtorilta.

Koulumme seuraa oppilaiden poissaoloja tarkasti. Tavoitteena on taata oppilaan oppimisen sujuva eteneminen. Oppilaan poissaoloihin puuttumisella pyritään varmistamaan mahdollisimman varhainen ja toimiva tuki oppimiselle.

Puutimme poissaoloihin, jos niissä ilmenee esimerkiksi seuraavaa:

- oppilaalla on paljon poissaoloja
- toistuvat aamupoissaolot
- luvattomia poissaoloja
- huoltajat eivät selvitä poissaoloja
- poissaolot tiettyinä viikonpäivinä tai tiettyinä oppitunteina
- lukuisat sairauspoissaolot
- lukuisat luvalliset poissaolot, joista ei ole saatu tarkempaa selvitystä
- yllättävä muutos poissaolojen määrässä

Puuttumisen portaat Koulunmäen yhtenäiskoulussa

Luokanopettajan ja -valvojan vastuu ja toimenpiteet

- Jatkuva seuranta koulutoimen määrittämien kriteereiden mukaisesti
- Toimenpiteet: keskustelu oppilaan kanssa, soitto kotiin, koti-koulupalaveri, konsultointi ja/tai ilmoitus eo/opo/rehtori/kouluterveydenhoitaja/kuraattori/koulupsykologi

Koulukohtaisen oppilashuoltohenkilöstön vastuu ja toimenpiteet

- Poissaolot tarkistetaan 4 kertaa vuodessa
- Toimenpiteet: tarkentava keskustelu oppilaan ja koulun oppilashuoltohenkilöstöön kuuluvan henkilön kesken
- Pyydetään huoltajalta lupa mahdolliseen moniammatilliseen työskentelyyn

Moniammatillisen yksilökohtaisen oppilashuollon vastuu ja toimenpiteet

- Mukaan kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori ja/tai koulupsykologi
- Moniammatillinen yksilökohtainen oppilashuoltopalaveri (kokonaistilanteen ja tuen kartoitus)

Mikäli poissaolot vaarantavat koulunkäynnin, tulee harkita mahdollista vuosiluokkiin sitomatonta opetusta, erityisiä opetusjärjestelyjä tai luokallejääntiä.

Joka vaiheessa on tehtävä arvio nopean puuttumisen tai lastensuojeluilmoituksen tarpeesta!

4. Ohjauksen arviointi OPH:n Hyvän ohjauksen kriteerien perusteella

Opetushallitus on luonut oppilaitoksille Hyvän ohjauksen kriteerit, joiden avulla turvataan eri puolella Suomea oppilaille ja opiskelijoille tarjolla olevien ohjauspalvelujen tasapuolisuus, laatu ja saatavuus. Hyvän ohjauksen kriteerit on opetuksen järjestäjien työkalu ohjauksen laadun tukemiseen sekä laadulliseen kehittämiseen. Kriteereissä hyvää ohjausta kuvataan seuraavien teemojen kautta:

